

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΡΙΑΙ ΚΑΙ ΜΑΓΙΣΣΑΙ
ΕΠΙ ΑΟΓΔΟΒΙΚΟΥ ΙΔ'.

(Συνέχεια.)

VIII

“Ἐν τῶν σπουδαιοτάτων προσώπων ἐκ τῶν ἐνόχων τῆς μακρᾶς ἐκείνης διαδικασίας ἦν ἡ φυγόδικος κόμησσα Σοασσὼν, ἡ περίφημος γυνὴ, ἡς ἔξωγράφισε τύσον ζωηρῶς τὰ ἵχνη ἡ πολυγράφος φιλολογία τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, ἡ μόνη Ἰσως, μετὰ τὸν Φουκὲ, δι’ ἣν ὁ βασιλεὺς μετὰ τὸ δεῖπνον τῆς 22 δεκεμβρίου 1679 ἔδωκεν εἰς τοὺς δικαστικοὺς τοὺς κληθέντας ἐπίτηδες παρ’ αὐτῷ τὴν ἔντονον ἔντολὴν «νὰ ἀπονείμωσιν αὐστηρὰν δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἀθλίου ἐμπορίου τῶν δηλητηρίων, ἀνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως προσώπου, τάξεως ἢ φύλου,» καὶ κατόπιν εἰς τὸν κ. Ρεῦννυ ιδιαιτέρως νὰ προβῆ δραστηρίως διότι «δὲν πρόκειται περὶ τῶν δηλητηρίων μόνου, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλου ἐγκλήματος.»

Ἡ Ὀλυμπία Μαντσίνη, ἡ τελευταία τῶν ἀνεψιῶν τοῦ Μαζαρίνου, ἀνετράφη οὕτως εἰπεῖν μετὰ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', εἰς οὓς τὴν καρδίαν, νεωτάτη ἀκόμη, διεδέχθη τὴν ἀδελφήν της Μαρίαν, μὴ κατορθώσασα ὅμως νὰ διατηρήσῃ τὴν κυριαρχίαν της ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Δὲν ἦτο ὥρα λα ἀν καὶ ἐκέντησε τὴν εὐαισθησίαν τῶν πλείστων συγχρόνων της. Μελάγχρους καὶ ωχρὰ, ἀλλ’ ωχρὰ καὶ σα, ἐπίμηκες ἔχουσα πρόσωπον, πώγωνα προέχοντα, κόμην μέλαιναν, ὀφθαλμοὺς μαύρους καὶ σκοτεινοὺς καὶ βλέμμα ἀβύσσους ἀνοίγον, ἥξευρε ν’ ἀγαπᾶται καὶ ν’ ἀρέσκη, ὡς λέγει ἡ κυρία Λαφαγέτ. Τὸ πνεῦμά της δὲν ἦτο ἕκτακτον κατὰ τὴν κυρίαν ἐκείνην, «ἀλλὰ φυσικὸν καὶ εὐχάριστον» ἦτο, κατὰ τὴν Λορὲ, «πνεῦμα θεῖον τοῦ ὄποιον ἡ δύναμις ἥξευρε νὰ ἀφίνη τὰ ἵχνη της εἰς τὰς καρδίας τῶν μοναρχῶν.»

‘Ο Μαζαρίνος ἐφαντάσθη δι’ αὐτὴν ἔνα θρόνον, καὶ αὐτὴ ἐνόμισεν ἐπὶ τινα καιρὸν ὅτι τοιαύτη ἐλπὶς δὲν ἦτο χιμερική. Τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ πηγὴ τῶν κακιῶν της. Ἡ ισχυρότης αὐτῆς, ἡ κατὰ τὴν νεαρωτάτην ἡλικίαν της, τῇ ἐπρέψει τὰς πρώτας λύπας· διότι τὴν καθίστα ἄσχημον. Εἶδε τὸν πρίγκηπα τοῦ Κοντὶ ἀρνούμενον αὐτὴν, τὸν Ἀρμάνδον Μελλιστρὲ προτιμῶντα τὴν ἀδελφήν της Ὁρτενσίαν καὶ τὸν Καρινιάν ἀποκρούοντα τὴν χεῖρά της, καὶ ἡ ψυχή της ἐπόθησεν ἐκδίκησιν, ἦν ἐπεζήτησε διὰ θαυμαστῆς τινας ἀνυψώσεως. Τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐνίσχυσεν ἡ περίοδος τῆς ἡλικίας της, ὅτε εὐσαρκία τις «ἔδωκε ζωηρότητα πολλὴν εἰς τὴν μετρίαν της καλλονὴν,» ώς ἔλεγεν ἡ κυρία Μοττεβίλ.

‘Ιδοῦσα παρελθόντα τὸν βασιλικὸν ἔρωτα καὶ τὰς μεγάλας ἐλπίδας δυούσας, ἐδέχθη τὴν χεῖρα τοῦ κόμητος Σοασσὼν, τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου εὐγενοῦς, τοῦ ἀκάκου συνεύνου, τοῦ τε λεισυροῦ γονέων. Ἄλλὰ διὰ τούτου δὲν ἔπαυσε διαμφισβητούσα πρὸς τὰς διαδόχους της θέσιν διαπρεπῆ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ βασιλέως, ἥτις εἶχε καταστῆ ἀληθὲς ξενοδοχεῖον. Μεγάλη κυρία τῆς Μαρίας Θηρεσίας οὖσα, ἐδέχετο καθ’ ἐκάστην σχεδὸν ἐσπέραν τὸν βασιλέα ἐν τῇ οἰκίᾳ της. Τότε ἐφιλονείκησε μετὰ τῆς ἀδελφῆς της Μαρίας περὶ πρωτείων ἐν τῷ ἔρωτι τοῦ Λουδοβίκου, τότε συνεμερίσθη αὐτὸν μετὰ τῆς Βαλλιέρ, τότε ἐπολέμησε περὶ αὐτοῦ κατὰ τῆς Φουτάνζ καὶ τῆς Μοντεσπάν, ἀλλὰ πάντοτε ἐνικάτο διατηροῦσα μόλις τὰ δευτερεῖα. Ο Λουδοβίκος τὴν ἐβαρύνθη καὶ κατώρθωσε νὰ τῇ προσκολλήσῃ τὸν διεφθαρμένον Βάρδ, μεθ’ οὓς κατόπιν συνειργάσθη εἰς ὅλας τὰς ἐναντίου τῶν εὐνοούμενων πλεκτάνας της, ἔως οὓς ἐγκατελειφθῇ καὶ παρ’ αὐτοῦ χάριν τῆς κυρίας Ερρίέτης. Τότε ἐμμανὴς γενομένη ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης πληγῆς τῆς φιλοτιμίας της, κατήγγειλε τοὺς ἔρωτας τῆς Ερρίέτης πρὸς τὸν Λουδο-

βίκον καὶ ἔστησε καὶ κατ' αὐτῆς δίκτυα
ῥάδιουργιῶν.

Ἐίναι πλέον παρὰ πιθανὴ ἡ γνώμη τῶν
φρονούντων, ὅτι ὁ αἰφνίδιος τῆς Ἐρρί-
έτης θάνατος ὅτος ὁ καρπὸς τῶν ρά-
διουργιῶν ἐκείνων. Κατηγορήθησαν δι'
αὐτὸν ὁ Ἐφφιδ, ὁ ἵπποτης τῆς Λορραί-
νης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως δοὺξ
τῆς Αὐρηλίας, καὶ αὐτὴ ἡ Σοασσών. Ἡ
ἱστορία ἀθώωσε τοὺς τρεῖς πρώτους,
καὶ δὲν εὑρε μὲν ἀποδείξεις τῆς ἐνοχῆς
τῆς τελευταῖς, ἀλλ' ὅμως ὅμολογεῖ ὅτι
παρὰ τοῖς συγχρόνοις τῆς κομήσσης γε-
νικὴ ἐπεκράτει κατ' αὐτῆς ὑπόνοια.

«Ἐξορισθεῖσα δι' ὄλιγον ἔνεκα τῶν
κατὰ τῆς Βαλλιέρ ἐνεργειῶν της καὶ
ἐπανελθοῦσα εἰς Παρισίους τῷ 1665,
ἔφανη ἐγκαταλείψασα τὸν βασιλικὸν
ἔρωτα, καὶ παραδοθεῖσα ὄλόκληρος εἰς
τὸν δοῦκα τοῦ Βιλλεροῦ. Ἔξ ἕτη μετὰ
τοῦτο ἀπεβίωσεν ὁ ἀγαθὸς κόμης
Σοασσών... Φῆμαι διέτρεχον περὶ τὸ
πτῶμά του, φῆμαι κακαὶ περὶ τοῦ θα-
νάτου του, φῆμαι δηλητηρίου. Εἰς ὅμως
ἀπλοῦς συλλογισμὸς, ὁ συλλογισμὸς
ὅτι μετ' αὐτοῦ εἶχεν ἀποκτήσει ὥκτω
τέκνα, καὶ ὅτι ἡ ἀγαθότης του δὲν
τῇ παρεῖχε κώλυμα, ὅπερ αὐτὴ νὰ θελή-
σῃ νὰ ἐξομαλύνῃ διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ, διε-
σκέδαξε καὶ τὰς ὑποψίας ἐκείνας. Οἱ
κριτικοὶ τῶν συλλογισμῶν τούτων ἐλη-
σμόνησαν τὴν ὅμοιότητα τῆς φωνῆς
τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ.

IX

Οτε ἐδικάζετο ἡ Μπρενβιλιέρ, παρε-
τηρήθη κυρία τις τῆς κομήσσης Σοασ-
σών, ἡ Ρεφούζ, ισταμένη ἐν τῷ ἀκροα-
τηρίῳ καὶ ἀκροωμένη ἀν κατίγγειλεν ἡ
κατηγορουμένη συνενόχους. Ὁταν δὲ ἡ
περιώνυμος φαρμακὸς ἐκρατήτο εἰς τὸ
Δεσμωτήριον, μεταξὺ τῶν περιέργων
ἐπισκεπτῶν της ὅτος καὶ ἡ κόμησσα.
Ταῦτα παρετηροῦντο τότε, ἀλλὰ δὲν
ἔσχον σημασίαν εἰμὶ τὴν 25 Ιανουαρίου
τοῦ 1680 ὅτε ἐγένοντο αἱ συλλήψεις.

Τὴν ἐσπέραν ταύτην τῆς 22, διηγεί-
ται ἡ κυρία Σεβινιέ, ἡ Σοασσών εἶχεν
ἐσπερίδα ἐν τῇ οἰκίᾳ της. «Ἐπαιξε

τὴν μπασσέττα μετὰ κυρίων καὶ κυριῶν
ὅταν ἐκλήθη ὑπὸ τῆς Βουλιών ἰδιαιτέ-
ρως. Συνωμίλησαν ὄλιγον, καὶ μετά τινας
στιγμὰς, αὐτὴ καὶ ἡ μαρκεσία Ἀλουῆ
ἐχάθησαν, ἡ δὲ ὀμήγυρις ἐταράχθη καὶ
διελύθη, διαδοθείσης τῆς φήμης ὅτι ἡ
οἰκοδέσποινα ἔφυγεν ἔνεκα τῶν διαδι-
δομένων. Περιττὸν νὰ εἴπωμεν πῶς
ἐσχολιάσθη ἡ τοιαύτη φυγὴ, ἥτις ἐθεω-
ρήθη καθαυτὸ δόμολογία πλήρους ἐνα-
χῆς. Ὁ βασιλεὺς εἶπε περὶ τούτου εἰς
τὴν πριγκηπέσσαν Καρινιάν «Ἐπεθύ-
μουν νὰ σωθῇ ἡ κόμησσα, ἀλλ' ἵσως
διὰ τοῦτο θὰ δώσω λόγον εἰς τὸν Θεὸν
καὶ εἰς τὸν λαόν μου!»

Ἡ φίλη τῆς κομήσσης, ἡ Ρεφούζ,
ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὅτο εἰς χει-
ρας τῆς δικαιοσύνης. ἡ δὲ κόμησσα πρὸ
τῆς ἀναχωρήσεως της ἐπώλησε τὴν κυρία
Μοντεσπάν τὸ ἀξιωμάτης ἀντὶ 200,000
σκούδων, πρᾶξις, ἥτις ἐλογίσθη πάνυ
δικαίως ώς δεῖγμα τοῦ σκοποῦ της ἡ τῆς
βεβαιότητος ἦν εἶχεν ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλ-
θη εἰς Βερσαλλίας. Αἱ ἐξομολογήσεις
τῶν ἀλητῶν, ίδια τῆς Βοαζέν, τῆς Ρε-
φούζ, τοῦ Γκιμπούρ καὶ τοῦ Νταβώ
θὰ μᾶς ἐξηγήσωσι κατόπιν κάλλιου τὰ
περὶ τῶν πράξεων, δι' ἃς κατηγορήθη καὶ
τὴν βασιμότητα τῶν συμπερασμάτων,
ὅσα οἱ συγγραφεῖς ὑπὲρ αὐτῆς συνήγαγον.

Ο γνωστὸς συνήγορος τῶν Μαντζίνη
λέγει περὶ τῆς Σοασσών ὅτι αὕτη ίδίαις
λέξεσιν εἶπε περὶ τῆς φυγῆς της. «ὁ Κ.
»Λουβοᾶ εἶναι θανάσιμος ἔχθρος μου,
νδιότε ἡρυίθην τὴν θυγατέρα μου εἰς τὸν
νιόν του· κατορθώσας νὰ μὲ κατηγο-
ρήσῃ ἔχει καὶ ψευδομάρτυρας. Ἄφοῦ
νέξεδόθη διαταγὴ κατ' ἐμοῦ, θὰ τελειώσῃ
»τὸ ἐγκλημα καὶ θὰ μὲ φέρη ἐπὶ τοῦ Ικρε-
ώματος, ἡ τούλαχιστον θὰ μὲ καθείρξῃ
»διὰ βίου. »Αγαπῶ περισσότερον τὴν ἐλευ-
»θερίαν καὶ δικαιολογοῦμας κατόπιν.»

Ομολογῶ μετ' ἄλλων καὶ μετὰ τοῦ
Ἀχιλλέως Ἀρλέυ, διὰ δὲν τὴν ὑπερδικαιο-
λογεῖ ἡ τοιαύτη αἰτιολόγησις τῆς φυγῆς
της, οὐδὲ τὸ ὑπὸ τοῦ ίδίου συγγραφέως
λεγόμενον ὅτι τὴν ἐξεφόβισεν ἡ ἀντιζη-
λία τῆς Μοντεσπάν καὶ ἡ παρὰ τῷ βα-
σιλεῖ εὔνοια αὐτῆς· διότι ἡτο ἀρκετὰ

έδραια ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ταύτης ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Λουδοβίκου καὶ ἀρκετὰ ἀσήμαντος ἡ τῆς Σοασσὼν, ἵνα μὴ πεισθῇ τις ὅτι ἡδύνατο ἐκείνη νὰ προσφύγῃ εἰς τοσοῦτον μυσταρὰν συκοφαντίαν διὰ νὰ καταστρέψῃ ταύτην.

Οἱ ἀμερόληπτοι ἀληθῶς Ἐμεδαῖος Ρενὲ, φαίνεται ὅτι ἡγυνόει τὰ κατόπιν ἀνακαλυφθέντα ἔγγραφα περὶ τῆς κομήσσης ὅταν ἐκήρυσσεν αὐτὴν ἀθώαν ώς τὰς ἀνεψιὰς τοῦ Μαζαρίνου διότι αἱ κατηγορίαι ἔμειναν πολὺ ἀόριστοι καὶ δὲν ἐστηρίζοντο εἰμὴ εἰς τὰς ἀκαθάθεστες τῶν ἀθλίων ἐκείνων (μανγισσῶν) καὶ δὲν ὠρίσθη κανὲν ἄλλο ὑπρόσωπον ἐκτὸς τοῦ συζύγου της (διὸ οὖν ἡ κατηγορία δὲν ἐπιθανολογεῖτο), » «διότι δὲν ἐπρόκειτο εἰμὴ περὶ ἀνακτήσεως τοῦ βασιλικοῦ ἔρωτος καὶ μετὰ τὰ ἐπιζήσαντα τὴν υεύτητι της πάθη, οὗτο ἀκόμη ἰκανῶς γυνὴ, ὥστε νὰ ξητῇ μαγικὰς συνταγὰς διὰ ν' ἀγαπηθῇ,» καὶ τέλος διότι «ἡ Βοαζὲν καὶ οἱ ἄλλοι ἔλεγον τὰ φάρμακά των κόνεις διαδοχῆς, ἡ δὲ Σοασσὼν δὲν εἶχεν ἄλλην ἀκληρονομίαν νὰ περιμένῃ, εἰμὴ τὴν τῆς ἀπειθερᾶς της, μεθ' ἧς ὅμως συνέξῃ εἰρηνικῶς.»

Τοιαῦται δικαιολογήσεις καὶ ἡ προσθήκη τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Σοαζὸν ὅτι ὁ «Λουβοῦ τὴν κατεδίωξε μέχρις ἄδου, ὅτι εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ κώμας ὅθεν διῆλθεν ἡρυθησαν νὰ τὴν δεχθῶσι τὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα καὶ ἡμαγκάσθη νὰ κατακλιθῇ πολλάκις ἐπὶ ἀχύρου καὶ νὰ ὑπομείνῃ τὰς ὑβρεις λαοῦ φανατικοῦ, ὅστις τὴν ἀπεκάλει Ἱερόσυλον καὶ φαρμακεύτριαν,» εἰσὶ (κατ' ἐμὲ δικαστὴν) ἡκιστα ἴσχυρὰ ὑπεράσπισις κατὰ τῶν περιστατικῶν ὅσα διαδοχικῶς καὶ ἄνευ συνεννοήσεως οἱ τριοδῖται παρέδωκαν εἰς τὴν ἀνάκρισιν.

X

Ἄν ὁ ἀναγνώστης ἀπαντήσῃ που ἐπαναλαμβανόμενον γεγονός τι ἡδη ἀφηγηθὲν, θέλει συγχωρήσει τὴν ἐπανάληψιν ταύτην, ἀποτέλεσμα οὖσαν τῆς ἀνάγκης, εἰς ἣν εὑρίσκομαι νὰ συλλέγω ἐπὶ τὸ

αὐτὸν ὅλα τὰ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν κατὰ τῆς Σοασσὼν κατηγορίαν· ἀς ἐξηγήσῃ τοῦτο ὁ ἀναγνώσης καὶ ως φυσικὸν σφάλμα τῆς πληθύος τῶν περιστάσεων ἐντὸς τῶν ὅποιων εἰσέβην, καὶ ἐξ ὧν ἐν σπουδῇ συλλέγω τὰ προστυχόντα ἐκ τῶν ἐμφανεστέρων, ἵνα προφθάσω τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ «Παρθενῶνος.»

Η διαβόητος Βοαζὲν κατέθεσεν ὅτι ἡ κόμησσα ὠδηγήθη τὸ πρῶτον παρ' αὐτὴν συνοδευομένη ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς της κυρίας Βουλλιών καὶ ὑπὸ τῆς φίληστης Μαγδαληνῆς Δ' Ανζὲν (κυρίας Φερτέ). Ἐφόρει προσωπίδα καὶ ὡτο τετυλιγμένη εἰς τὸ ἐπανωφόριόν της· ἀλλ' ἡ νεκρομάντις δὲν ἡπατήθη διὰ τούτου, καὶ ἐκ πρώτης θέας τῆς παλάμης της· «Ἐχετε, κυρία, τῇ εἰπεν, ἀπολαύσει τὸν ἔρωτα μεγάλου ἡγεμόνος. — Εἶναι ἀληθὲς διὰ τὸ παρελθόν, τῇ ἀπήντησεν ἐκείνη, ἀλλ' εἰς τὸ ἐνεστὸς δὲν ὑπάρχει τοῦτο καὶ πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ.» Ἔκτοτε, ἐξηκολούθησεν ἡ φαρμακὸς, ἡ κόμησσα ἐπανῆλθε πολλάκις καὶ ἐξήτει μυστικὰ μέσα νὰ κερδίσῃ αὐθις τὸν ἔρωτα τοῦ βασιλέως καὶ νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν Λαζαλλιέρ. Ἔπειδὴ δὲ τὰ μυστήρια δὲν ἐπέφερον τὸ ζητούμενον· «ἐὰν δὲν ἐπανέλθῃ τοῦτο (ἐφώνησε μίαν ἡμέραν ἐμμανῆς ἡ κόμησσα) καὶ ἀν δὲν δυνηθῶ ν' ἀπαλλαγῶ τῆς γυναικὸς αὐτῆς, θὰ φέρω τὴν ἐκδίκησίν μου μέχρις ἀκρων καὶ θ' ἀπαλλαγῶ καὶ αὐτῆς καὶ Ἐκείνου.»

Ἐψεύδετο ἡ γυνὴ αὕτη; Ἐψεύδετο καὶ ἡ Αἰκατερίνα Μπουλὲ χήρα Τριαντὸν, καταθεῖσα, ὅτε ἡρωτήθη περὶ κυριῶν τῆς αὐλῆς, ὅτι μίαν τῶν ἡμερῶν τὴν ἐπεσκέφθη κυρία τις μεγάλης περιωπῆς μεταμφιασμένη καὶ ρυπαρῶς ἐνδεδυμένη, ἥτις ἐξήτησε νὰ τῇ δείξῃ τὴν τύχην, καὶ ὅτι διὰ τὴν κυρίαν αὐτὴν εἰργάσθη ἐπ' ὀνόματι τοῦ Λουδοβίκου Βουρβόνου μαντεύσασα δῆθεν ὅτι ἥθελε κατηγορηθῆ ἐπὶ ἐγκλήματι ἐσχάτης προδοσίας;

Ἐψεύδετο ὁ βδελυρὸς ἱερεὺς Νταβὼ, ὅστις ἐξομολογηθεὶς περὶ τῶν σχέσεων του μετὰ τοῦ Λεσπόζ, περὶ τῶν ἱεροσύλων ἱεροτελεστιῶν, ἀς μετ' αὐτοῦ ἐτέλεσεν ἐν Σορβόνῃ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ

τῶν Ἱακωβίνων, εἶπεν ὅτι ὁ Λεσάξ ἐκεῖνος τῷ ώμολόγησεν ὅτι ἡ ὑψηλὴ καὶ ἥλιοκαής κόρη τοῦ ναοῦ τῶν Ἱακωβίνων ἦτο ὑπηρέτρια μιᾶς κυρίας ἥτις ἔζήτει διὰ τοῦ γραμματίου της τὸν θάνατον τοῦ Β...; καὶ ὅτι ἡ κυρία αὕτη ἦτο ὑψηλῆς περιωπῆς;

Ἐψεύδετο ἡ Nanon Aubert, ἣν ἡ δικαιοσύνη ἔθηκεν ως κυπάσκοπου ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὑπηρετρίας παρὰ τῇ θυγατρὶ τῆς Βοαζὲν, ἡ ὅποια τῇ ἐνεπιστεύθῃ ἐν τῇ φυλακῇ ὅτι ὁ φακελλος τοῦ ἀγλοῦ Γερμανοῦ «ἡν πρωρισμένος νὰ φαρμακεύσῃ τὸν βασιλέα; ὅτι τὸν εἶχεν ἔτοιμάσῃ ἡ Τριανὸν διὰ μίαν μεγάλην κυρίαν; ὅτι ἡ Τριανὸν εἶπε περὶ αὐτοῦ αἷς τὸν ἀνοιξ... ὁ βασιλεὺς καὶ τοῦτο ἀρκεῖ;»

Ἐψεύδετο ἡ κόρη τῆς Βοαζὲν ἥτις ἴδιῳ στόματι ώμολόγησεν ὅτι ὁ Ῥομανὸς (ἀνθρωπος πολυτεχνὸς) ἔλαβε τὴν ἐντολὴν μετὰ τοῦ φίλου του Μπερτράν ν' ἀπαλλάξωσι τὴν κυρίαν Μαντσίνη τῆς δουκίσσης δὲ Φοντάνζ;

Ἐψεύδετο ἡ ἴδια ὅταν κατέθετεν ὅτι πρὸς τοῦτο οἱ δύο χρήσιμοι αὐτοὶ ἄνθρωποι παρεσκεύασαν διὰ τὴν εὔνοουμένην (τὴν Φοντάνζ) ἐν φόρεμα δηλητηριασμένον, ὅπερ θὰ τὴν ἔκαμε ν' ἀποθάνῃ ἐκ μαρασμοῦ; ὅταν ἔδιδε τὰς λεπτομερεῖας, ὅτι διὰ νὰ καταστήσωσιν ἐπιθυμητὸν τὸ ὑφασμα εἰς τὴν βασιλικὴν παλλακίδα ἀπετάθησαν εἰς ἐμπόρους τῆς Ἀνατολῆς, ἔφερον τεμάχια μικρὰ καὶ μεγάλα ἐκτάκτου πολυτελείας καὶ χάριτος ἐκ διαφόρων μερῶν καὶ ἐκλέξαντες προητοίμασαν καὶ χειρόκτια κατὰ τὸν ιταλικὸν τρόπον πρὸς δηλητηρίασιν;

Ἐψεύδετο ἡ ἴδια ὅταν, ἐρμηνεύουσα τὴν πρώτην κατάθεσίν της, ἔλεγεν ὅτι ὁ θάνατος τῆς βασιλικῆς ἑταίρας ἥθελε παρακολουθήσει τὸν τοῦ βασιλέως αὖν ἥθελον φαρμακεύσει πρότερον διὰ δηλητηρίου δραστικωτέρου; ὅτι ἡ κυρία Μαντσίνη «ἔκαμε τοιαύτην ἀπόφασιν διότι αἱ ἐπιθυμίαι της δὲν ἔξεπληρούντο;» ὅτι ἀπεφασίσθη νὰ γένη δεύτερος ὁ θάνατος τῆς Φοντάνζ «διότι ἥθελεν ὁ κόσμος εἴπει ὅτι ἡ κυρία αὕτη ἀπέθα-

νεν ἐκ τῆς λύπης της ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ βασιλέως;» ὅτι «ἡ κυρία Μαντσίνη ἥθελε πληρώσει τὰ ἔξοδα τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης;» ὅτι ἡ μήτηρ τῆς κακοήθους ταύτης Βοαζὲν τρίβουσα τὰς χεῖρας ἔλεγεν, ὅσακις ώμιλουν περὶ τῶν δηλητηριάσεων τούτων «Ἐίναι ώραῖον πρᾶγμα, τέκνα μου, ἐν πάθος ἐρωτικόν;»

Ἐψεύδετο ἡ μιαρὰ κακούργος αὕτη ὅταν προσέθετεν ὅτι ἡ μήτηρ τῆς πολλάκις ἔφερε κόνεις καὶ συνειργάζετο μετὰ τῶν Γκιμπούρ, Λατούρ καὶ Δαπιέρ, ὃν ὁ πρῶτος ἔκαυσε πολλὰ φρύγανα λέγων . . . «ταῦτα εἴναι τὸ σῶμα, ἡ ψυχὴ, τὸ πνεῦμα, ἡ καρδία καὶ ἡ διάνοια τοῦ Λουδοβίκου Βουρβόνου;»

Ἐψεύδετο ὅταν διηγῆτο ὅτι ἡ κυρία Ντεσέλ ἥτις εἶχε μὲν πνευματικὸν τὸν Δαπιέρ, ὑπηρέτει δὲ παρὰ τῇ Σοασσών, μετέβαινε πολλάκις ἐπὶ δύο ἔτη παρὰ τῇ Βοαζὲν ἵνα λαβῇ διαταγάς; «Οταν ίστορει τὸ ρῆθὲν ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ, ὅτι «ἡ κόμησσα ὁσάκις ἔβλεπε μειουμένην τὴν πρὸς αὐτὴν εὔνοιαν τοῦ βασιλέως ἥρχετο νὰ ζητῇ κόνεις; ὅτι αὐτὴ ἐσκέφθη τὴν ἐν φακέλλῳ ἀναφοράν;»

Αν δὲ αὐτὴ ἐψεύδετο, πῶς οἱ ἀπολογηταὶ τῆς κομῆσσης δικαιολογοῦν τὰ κατωτέρω; πῶς δὲν μνημονεύουν καν αὐτά;

Ίδον ἐν δικανικῇ ἀκριβείᾳ, ὅσα περὶ τῆς Σοασσών ἔξετυλίχθησαν ἐνώπιον τῆς ἀνακρίσεως. «Ἄσ τὰ κρίνῃ ὁ ἀναγνώστης καὶ ἀς συμπεράνη ὅπόσου εἰσὲβάσιμα τὰ ὑπὲρ τῆς γυναικός, ἥτις κρατεῖ τοῦ λόγου ἡμῶν ἥδη, ἐκτεθέντα ὑπὸ διαφόρων συγγραφέων.

Ο συστασιώτης τῶν Μπερτράν καὶ Ῥομανὸς, ὁ Δωφιναὶ, τὴν 25 Ιουλίου ἐβεβαίου μὲν πάντα τὰ ρῆθέντα ὑπὸ τῆς νέας Βοαζὲν, προσέθετε δὲ ὅτι κάποιος Μελεσσῆ τῷ ἀνέθεσε τὴν ἐντολὴν νὰ φέρῃ μέχρι τοῦ βασιλέως τὴν ἀναφοράν τὴν δηλητηριασμένην. ὅτι ὁ Δαπιέρ τὴν ἀντέγραψε καὶ ὅτι ἡ Βοαζὲν τῷ τὴν παρέδωκεν ἐτοίμην μεθ' ἐνὸς οἰκιακοῦ φορέματος πρωρισμένου διὰ τὸν μαρκέσιον Δεθέρμ.

Ο Ῥομανὸς ἐπεκύρωσε διὰ τῆς καταθέσεώς του πάντα ταῦτα. Ἀλλητις συν-

ένοχος αὐτῶν κατέθεσε τὰ ἔξῆς. «Ἐισῆλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κυρίας Φουτάνζ ἀπὸ ἐπιθυμίαν ν' ἀναδεῖξω τὴν οἰκογένειάν μου. Ἡ Σιαπελαὶν μοὶ ὑπεσχέθη τὰ φορέματα καὶ δ, τι μοὶ ἔχρει-άζετο διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἐκείνην. Ὁ Γκαλὲ μοὶ ἔδωκε κόνεις ἵνα ἐμπνέω ἔρωτα, «ὅμοιας μ' ἐκείνας ἃς ἐλάμβανεν ἡ κυρία Μαντσίνη διὰ τὸν βασιλέα» (τὸ διώρθωσε!) Ὁ Γκιμπούρ μοὶ ώμολόγησεν δτι ἔκαμε λειτουργίας ὅπως ἐπιτύχωσιν αἱ ἐπιθυμίαι τῆς κυρίας Μαντσίνη.»

Τὴν κατάθεσιν τῆς κόρης ταύτης θέλομεν ἀπαντήσει κατωτέρω εἰς τὴν ἀφήγησιν ἀπεχθῶν τινων κακουργιῶν σχέσιν ἔχουσῶν μετὰ τοῦ Κολβὲρ καὶ Φουκὲ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐγκλημάτων τῶν ἐπιφανεστέρων ἐκείνων μάγων.

Δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι ώμολόγει ἀλήθειαν κατόπιν, ὅταν ἀνήρει ὅσα κατέθεσε κατὰ τῆς κυρίας Σοασσῶν τὸ γύναιον τοῦτο βασανιζόμενον, διότι δ, τι εἶπεν ἐν ἀρχῇ, ὅταν ἔξεφώνει «Μὲ τιμωροῦσιν, ἐμὲ διότι παρευρέθην εἰς μίαν μόνην ἱερουργίαν. Μὲ τιμωροῦσιν ἐμὲ ἐνῷ ἡ Σιαπελαὶν μὲ μετεχειρίσθη εἰς τὴν ἀναζήτησιν κύνεων διὰ τὴν κυρίαν Μαντσίνη καὶ δηλητηρίων διὰ τὴν κυρίαν Φουτάνζ!» ἡτο ἀλήθεια φυσικὴ καὶ ἀπροσποίητος, ἔξερχομένη ἀπὸ χειλέων πονούντων καὶ ἐν στιγμῇ καθ' ἥν δὲν ἡδύνατο νὰ πλάσῃ ψεύδη. Τούναντίον, δ, τι κατέθεσε κατόπιν ἀναιροῦσα ταῦτα ἡτο ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν ὅσας ὁμολογουμένως κατέβαλον οἱ φίλοι τῆς Σοασσῶν.

«Ο Γκαλὲ ἀντιπαραστὰς πρὸς τὴν Φιλάτρη συνωμολόγει δτι τῷ ἔδωκε ασκόναις διὰ τὴν κυρίαν Μαντσίνη διὰ νὰ ταῖς μεταχειρίσθῃ εἰς τὸν βασιλέα.»

«Ἡ Λαμπελιὲ συνεφώνει εἰς ὅλα, ἡ δὲ ἀποτυχοῦσα ἀπόπειρα φαρμακεύσεως τῆς Λαβαλιὲρ καὶ ἡ αἴφνιδια φυγὴ τῆς κηδεμόνος τῶν ἀνηλίκων τέκνων τῆς κομήσσης, ἥν μάτην ἀνεζήτησεν ἡ δικαιοσύνη πανταχοῦ, τίθησι κορωνίδα ἀναμφισβήτητον εἰς τὰς ἀληθείας τῶν καταθέσεων ἐκείνων.

·Αλλὰ τέλος, τέλος, οὐδένα τῶν θε-

λησάντων νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν φιλάρεσκον αὐτὴν γυναικα, βλέπομεν ὅχι λογικῶς ἡ διὰ πραγμάτων ἀλλ' ἀπλῶς καν ἀναιροῦντα, τὴν ἐμπεριστατωμένην διήγησιν τοῦ μιαροῦ Γκιμπούρ, ἥν παραδίδομεν ὀλόκληρον εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας ἵνα κρίνωσιν δρθότερον ὅτι ὁ ἀνθρωπος αὐτὸς, οὐ μόνον ἀληθείας βεβαιωθείσας παρ' ἄλλων κατέθεσεν, ἀλλὰ καὶ τὰ πράγματα ἐκτίθησι μετὰ φυσικότητος ἀποτρεπούσης πᾶσαν καὶ τὴν ἐλαχίστην ὑπόνοιαν.

XI

·Ιδοὺ συνεπτυγμένη ὅσον ἔνεστιν ἡ κατάθεσις τοῦ Στεφάνου Γκιμπούρ, ἰερέως, δοθεῖσα τὴν 20 ὁκτωβρίου.

«Πρῶτος ὁ Δεροᾶ μοὶ ώμίλησε νὰ ἐργασθῶ διὰ τὴν κ. Μαντσίνη. Μοὶ ὑπεσχέθη δῶρον πεντήκοντα πιστολῶν καὶ μίαν ἀποζημίωσιν δισχιλίων λιβρῶν.

«Ἡ πρώτη πρᾶξις ἐγένετο δι' ἓνα ἐγκληματικὸν σκοπὸν τῆς κυρίας ταύτης ἐπὶ τῆς κοιλίας μιᾶς γυναικὸς πλησίου τοῦ Μουθερύ· ἡ ἀπαγγελθεῖσα ἐπὶ τῆς γυναικὸς ταύτης εὐχὴ ἡ πρόσκλησις ἡτο αὕτη.

«Ἄστορόθε, Ἄσμοδαῖε, βασιλεῖς τῆς φιλίας, σᾶς ἴκετεύω νὰ δεχθῆτε τὴν θυσίαν ἥν σᾶς παρουσιάζω ἐν τῷ ἐμβρύῳ τούτῳ, διὰ τὰ ἀντικείμενα ἅπερ σᾶς ζητῶ καὶ ἄτινα εἰσὶ τὰ νὰ παραταθῆ ἡ πρὸς ἐμὲ φιλία τοῦ Β... νὰ τιμῶμαι ὑπὸ τῶν πριγκήπων καὶ πριγκηπισσῶν τῆς Αὐλῆς, νὰ μὴ μοῦ ἀρνηθῶσι τίποτε ἐξ ὅσων ἥθελον ζητήσει τόσον διὰ τοὺς συγγενεῖς ὅσον καὶ διὰ τοὺς ὑπηρέτας μου.»

Εἰς τὰς ἐρωτήσεις ὅσας τοῦ ἐγένοντο περὶ τῆς κ. Σοασσῶν ἀπήντησε πολλάκις ὅτι «τόνομα τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς κυρίας Μαντσίνη ὑπῆρχεν ἐν τῇ εὐχῇ ἐκείνῃ.»

Αἱ λεπτομέρειαι ὅσας ἔδωκε περὶ τῆς ἐμβρυοκτοίας ἥτις παρηκολούθησε τὴν ἄνω ἱεροσυλίαν καὶ περὶ τῶν ἀπεχθῶν φαρμάκων καὶ ἐνώσεων εἰσὶ πλέον παρὰ εἰδεχθεῖς. Θέλομεν ἐν ἴδιαιτέρᾳ παραγράφῳ διαλάβει περὶ αὐτῶν.

«Διὰ τὴν κυρίαν Μαντσίνη ἔχοησ-

μευσε μέρος τῶν ἐντοσθίων καὶ τῆς καρδίας τοῦ τεθνεῶτος ἐμβρύου!» ἔξηκολούθησεν.

«Τοιαύτη ἱερόσυλος εὐχὴ ἐγένετο τρίς. Ός πρὸς τὰς ἐποχὰς ἡ κατάθεσις τοῦ κακούργου ἥτο ἄτακτος· τελευταῖον δὲ προσέθηκε. «Πρὸ πέντε σχεδὸν ἐτῶν ἔκαμον ὅμοίαν εὐχὴν ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς ιδίας γυναικὸς ἥτις ως μοὶ ἔλεγον πάντοτε ἥτο ἡ κ. Ματσίνη. Οταν δὲ ἐτελείωσεν ἡ εὐχὴ καὶ ἡ κυρία ἀνελάμβανε τὸ ἐπαινωφόριόν της ἀποτεθειμένον ἐπὶ τίνος καθίσματος, εὗρον κάτωθεν αὐτοῦ ἐν συμβόλαιον, ἢ μᾶλλον ἀντίγραφον συμβολαίου, διότι τὰ πρωτότυπα πρέπει νὰ γράφωνται ἐπὶ παρθένου περγαμηνῆς καὶ ἐκεῖνο ἦν γεγραμμένον ἐπὶ χάρτου. Η περιέργεια μὲ ὥθησε νὰ τὸ ἀναγνώσω ταχέως καὶ νὰ κλέψω ἀντίγραφον τοῦ συμβολαίου ἐκείνου οὗτινος ὁ τύπος ἥτο οὗτος.

«Η () θυγάτηρ τοῦ () ζητεῖ ἵνα ἡ φιλία τοῦ Β.... καὶ ἐκείνη τοῦ κ. Δ.... πρὸς αὐτὴν παρατείνηται· ἵνα ὁ Β.... ἡ στεῖρος, ἵνα ὁ Δ.... ἐγκαταλείπῃ τὴν κλίνην καὶ τὴν τράπεζάν του δι' ἐμέ· ἵνα ἀπολαμβάνω παρ' αὐτοῦ δ', τι ἥθελαν τῷ ζητήσει δι' ἐμὲ καὶ τοὺς συγγενεῖς μου, ἵνα οἱ ὑπηρέται καὶ οἰκεῖοι μου τῷ ώσιν εὐάρεστοι, ἵνα φέρεστη καὶ σεβαστὴ παρὰ τοῖς μεγάλοις κυρίοις, ἵνα καλῶμαι ἐν τοῖς συμβουλίοις τοῦ Β... καὶ μανθάνω δ', τι ἐν αὐτοῖς συμβαίνει, καὶ ἵνα ἡ φιλία αὗτη πολλαπλασιαζομένη τῆς τοῦ παρελθόντος κάμη τὸν Β.... ὥστε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ μὴ παρατηρῇ πλέον τὴν Β... καὶ ἵνα ὁ Β... διαξευχθῇ αὐτὴν καὶ συζευχθῇ ἐμέ...»

«Μέχρι τούτου εἶχον φθάσει (ἔξηκολούθησεν ὁ κακούργος) ὅταν ἡ κυρία ἀναμνησθεῖσα, ἐνῷ ἦν ἐτοίμη νὰ φύγῃ, τοῦ χαρτίου ἐπανέστρεψε καὶ λαβοῦντα ἔσχισε τὸν χάρτην.»

Οσῳ μᾶλλον εἰσήρχετο εἰς λεπτομερεῖας τόσῳ πλέον προσδιώριζε τὰς ἱεροσύλους εὐχὰς τὰς γενομένας διὰ τὴν Μαντσίνη. Αυτιπαρασταθεὶς πρὸς τὴν νέαν Βοαζὲν προσδιώρισεν «ὅτι τὴν 25

ὸκτωβρίου πρὸ 4 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἔξετάσεως του ἔψαλλε τὴν εὐχὴν κατὰ παραγγελίαν τῆς κ. Μαντσίνη, δι' ἣν ἤνοιξε τὴν καρδίαν νηπίου, καὶ ἔξήγαγεν ἐντὸς κρυσταλίνου ἀγγείου τὸ αἷμα ὅπερ ἤνωσε μετὰ ἀγιασμένου ἄρτου (όστιας) καὶ ἔξήγησεν αὐτό.»

Ο ἄξιος οὗτος ἱερεὺς ἥτο ὅτε ἔξετάζετο ἡλικίας ἑβδομήκοντα ἐνὸς ἐτῶν!

Συνεπείᾳ τῶν καταθέσεων τούτων ἡ Σερδάν καὶ ἡ Πολυνῆ ἐκρεμάσθησαν τὴν 16 Ιουλίου 1680 καὶ ἡ Ρουφὲ τὴν 2 Ιανουαρίου 1684. Τὴν 15 Ιανουαρίου ίδίου ἔτους ἐκρεμάσθη ἡ ταπητουργὸς Μελίνη, ἡς τὸ τέκνον ἐφαρμακεύθη (έκουσης αὐτῆς!) καὶ ἔχρηστη μευσεν εἰς μίαν θυσίαν.

Η Ποανιάρ καθείρχθη δι' ἐννέα ἔτη ως ἀναμιχθεῖσα εἰς ἐκτρώσεις καὶ διότι ὁ ἔγγονος αὐτῆς ἐθυσιάσθη ἐπίσης ἐκουσίως ὑπὸ τοῦ Γκιμπούρ καὶ ἔξωρίσθη.

Ο Φραγκίσκος Λώνδ ἐκάη, ὁ Βαρενζὼν ἐτροχίσθη ως καὶ ὁ συνέταιρός του Μορώ. Η Ζολὺ ἐκάη ζῶσα. Ο Λουΐζὸν Λόζ ἐκρεμάσθη, ὁ Ιωάννης Μελλιάρ ἀπεκεφαλίσθη, καὶ ἄλλοι ἐστάλησαν εἰς τὰ κάτεργα, εἰς τὰ φρούρια ἡ εἰς ἔξορίαν.

Καθ' ὅλην τὴν μακρὰν διαδικασίαν περὶ τῶν κακούργων τούτων (λέγετ εἰς σύγχρονος συγγραφεὺς) ἡ ἐνέργεια τῆς Σοασσὼν φαίνεται πανταχοῦ, ζητούσης εἰς τὴν μαγείαν τὰ μέσα νὰ κυριεύσῃ τὸν βασιλέα καὶ νὰ διαθέσῃ τὸ μυστικὸν ὄπλουργεῖον τῶν μαγικῶν συνομοσιῶν πρὸς καταστροφὴν αὐτοῦ καὶ τῶν εὐνοούμενων του.»

Δὲν πιστεύω ἀκόμη νὰ ὑπάρχῃ τις τῶν ἀναγνωστῶν μου ἔχων ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ γυναικοῦ ἐκείνου. «Ἐν τελευταῖον ἀκόμη θὰ ὑπεραρκέσῃ φρονῶ εἰς ἐντοχυσιν τῆς πεποιθήσεως ἡμῶν περὶ αὐτῆς. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἴναι ὅτι ἐνῷ τόσαις δεκάδες καὶ ἑκατοντάδες ἄλλων ἀλητῶν παρεδόθησαν εἰς ποικίλους θανάτους οἱ ἀρχηγοί, ἡ μᾶλλον οἱ περιφανέστεροι μεταξὺ αὐτῶν, δηλονότι ὁ Γκιμπούρ, ὁ Μελεσίς, ὁ Λεσάζ καὶ ἡ καταχθονία Ρεφούζ ἐμειναν σχεδὸν ἀτιμώρητοι· διάτι ἐκα μον

οὐσιώδεις καὶ εἰλικρινεῖς
ἀνακαλύψεις! τὰς ὅποις δὲν
ἥθελον ἐντούτοις νὰ φέρωσιν εἰς φῶς ἵνα
μὴ ἔξευτελισθῇ ἡ βασιλικὴ ἀξιοπρέπεια.
Τί μαρτυρεῖ τοῦτο εἰμὴ ὅτι ἀνεγνώρι-
σαν τὰ βασιλικὰ δικαιστήρια ἐκεῖνα, τὴν
ἀλήθειαν τῶν αἰτίων ἀτινα ὥθουν τὴν
Σοασσὼν εἰς τοιαῦτα ἐγκλήματα καὶ
τὴν πραγματικότητα τῶν ἐγκληματικῶν
αὐτῆς κατὰ τοῦ βασιλέως ἀποπειρῶν;

Ἡ Σοασσὼν ἡγάπησε τὸν βασιλέα
καὶ ἀντηγαπήθη παρ' αὐτοῦ. Ἐξήτησε
ν' ἀνακτήσῃ τὸν ἔρωτα τοῦτον καὶ ἀπέ-
τυχεν. Ἡθέλησε νὰ ἐκδικηθῇ. Ἡθέ-
λησε νὰ ἔξολοθρεύσῃ τὸν ἄστατον ἑρα-
στὴν καὶ ὅλας τὰς παρανόμους συνεύ-
νους αὐτοῦ καὶ διαδόχους της. Τοῦτο
ἐμαρτύρει ἡ διαδικασία καὶ τοῦτο ἥθε-
λεν ἀχθῆ ἐνώπιον τοῦ κόσμου ὡς δε-
καιολόγησις μιᾶς καταδίκης τῆς κομήσ-
σης, καταδίκης ἣν ἐμφρόνως ἀπέτρε-
ψεν ὁ Δουβοβίκος ΙΔ', καὶ τοι ἵσως
δύσας διὰ τὴν διαγωγὴν του ταύτην
λόγου εἰς τὸν Θεὸν, ώς εἶπε καὶ μό-
νος. Ἡρκέσθη εἰς τὴν ἔξορίαν αὐτῆς,
καὶ τῇ ἐδώρησε τὴν ζωὴν ἐν τῇ ἐκουσίᾳ
φυγῆ της ἀπομακρύνας αὐτὴν ἐφ' ὅσον
ἔζη τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἀπειλῆς ἐκ-
κρεμούς ἐναντίον της μυστικῆς ὅσου καὶ
φοβερᾶς κατηγορίας.

Ἄλλ' ἡ ἐπιείκειά του αὕτη, ἡ οὐχὶ
ἄλογος ἐτιμωρήθη. Ἡ Σοασσὼν δὲν ἦτο
ἐκ τῶν κακιῶν, αἴτινες τήκονται ἐν τῇ
ἀργίᾳ, ἡ σιωπῶσι καταδιωκόμεναι· εἰ-
χεν ἀποφασίσει ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ
προδότου ἑραστοῦ καὶ μὴ δυνηθεῖσα νὰ
πραγματοποιήσῃ αὐτὴν ἀμέσως ἐναν-
τίον του, τὴν ἔστρεψε κατὰ τῶν προσ-
φιλῶν αὐτῷ, κατὰ τῶν συγγενῶν του,
καθ' οίουδήποτε, οὐτινος ἤξευρεν ὅτι τὸ
πάθημα ἥθελε λυπήσει καὶ προξενήσει
πόνουν εἰς τὸν Δουβοβίκον.

Ἐδῶ εἰς τὸν μετὰ τὴν ἔξορίαν βίον
της εὑρίσκομεν καὶ διὰ τοὺς ἀμφιβολο-
τάτους περὶ τὰς ἀποφάσεις, ἐπικύρωσιν
τοιαύτην τῶν ἐγκλημάτων ὅσα τὸ «Δι-
καιαστήριον τοῦ Πυρὸς» ἀνεκάλυψε κα-
τεργασθέντα παρ' αὐτῆς κατὰ τοῦ βα-
σιλέως, ὡστε πρέπει νὰ εὑρωμεν ὅρον

ἀνύπαρκτον εἰς τὴν ἥμετέραν γλῶσσαν
διὰ νὰ προσδιορίσωμεν τὴν δυσπιστίαν
αὐτῶν πρὸς τὰ ἴστορικὰ γεγονότα, ἀν
έξακολουθῶσιν ἐπιμένοντες.

* Ας ἴδωσι τὴν Μαντσίνη ἐν τῇ περι-
ηγήσει της, ἀς κρίνωσι τὸν βίον καὶ τὰς
πράξεις αὐτῆς ὅσα ἐκτίθεμεν ἀμέσως
καὶ τότε πλέον ἀς ἀποφανθῶσιν ἀν χω-
ρῆ ἐπιφύλαξις ἡ ἐνδοιασμὸς εἰς νοῦν μὴ
πάυσαντα τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἔγω καὶ
κοινοτάτην λειτουργίαν.

XII

*Ο πρῶτος μετὰ τὴν φυγὴν της σταθ-
μὸς ἦσαν αἱ Κάτω Χῶραι. Ὁ Σοαζὺ, ὁ
πιστός της, εἴδομεν ὅτι τὴν εἰκονίζει
ἀσπλάγχνως καταδιωκομένην ὑπὸ τῶν
ἐν Βερσαλλίαις ἐχθρῶν της καὶ ἰδίως
τοῦ Λουβοῦ, ὅστις τὴν κατεδίωκεν, ώς
λέγει ὁ κ. Φ... ἦτο, ἡ περιφρύνησις καὶ
ἡ ἀπέχθεια τῶν ἐντίμων Φλαμανδῶν.

Μία ἡμέραν ἐν Βρυξέλλαις ἡ κόμησ-
σα ἐπορεύθη εἰς ἐν κατάστημα ν' ἀγο-
ράση τρίχαπτα, ἀλλὰ πολὺ πλήθος λαοῦ
ἰδὼν αὐτὴν συνήχθη ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ κα-
ταστήματος καὶ τὴν ἐπερίμενε νὰ ἔξέλ-
θῃ ἵνα τὴν κατακερματίσῃ. Ἐδέησε δὲ
ὁ διοικητὴς, κόμης τοῦ Μοντερέν νὰ
προστατεύσῃ αὐτὴν κατὰ τῆς μανίας
τοῦ λαοῦ ἵνα τὴν σώσῃ. Τὸ ἴδιον γεγο-
νὸς διηγήθη ἡ κ. Σοασσὼν ἐν τῇ ἀπὸ
20 φεβρουαρίου 1680 ἐπιστολῇ της. *Εν
δὲ τῇ ἀπὸ 21 ἴδιου μηνὸς ὁμοίᾳ ἐπι-
στολῇ τῆς αὐτῆς κυρίας ἀπαντῶμεν ὅτι
ὅτι «Βεβαιοῦται ὅτι ἔκλεισαν τὰς θύ-
ρας τοῦ Ναμούρ, τῆς Ἀμβέρσης καὶ
πολλῶν ἄλλων πόλεων τῆς Φλανδρίας
εἰς τὴν κόμησσαν, λέγοντες πρὸς αὐτὴν
«Δὲν θέλομεν φαρμακευτρίας.»

Πρέπει τῷ δυτὶ καὶ ἡμεῖς νὰ συνομο-
λογήσωμεν μετὰ τοῦ συγγραφέως ὅτι
διὰ ν' ἀποδώσωμεν ἔκτακτον δύναμιν
εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Λουβοῦ πρέπει
νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡδύναντο οὗτοι νὰ
κινῶσι τοιαύτας δχλαγωγίας εἰς ὅλας
τὰς πόλεις τῶν Κάτω Χωρῶν, ὅπως εῦ-
ρωμεν εὐλογον τὴν ἀπολογίαν τοῦ Σοαζύ.

*Η Ὀλυμπία Μαντσίνη ἦτο τότε ἥλι-
κίας 42 ἔτῶν, καὶ ὅμως διετήρει τὴν κα-

τακτητικήν ἐκείνην δύναμιν ἡτις τὴν διέκρινε κατὰ τὴν κατόπιν τῆς νεανικῆς ἥλικιας της περίοδου.

Ἡ μήτηρ τοῦ στρατηγοῦ Δεβιλλάρ μᾶς διηγεῖται εἰς τὰς ἐπιστολὰς αὐτῆς καὶ ἴδιως εἰς τὴν ἀπὸ 16 ὁκτωβρίου 1680 ἐκ Μαδρίτης τὴν κατάκτησιν ἡ κόμησσα ἐποιήσατο τοῦ πρίγκηπος τῆς Πάρμας.

Ο πρίγκηψ οὗτος δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἔρωτολήπτων ἐκείνων οἵτινες ρίπτονται κατόπιν πάσης γυναικὸς, καὶ ὅμως ἡ κόμησσα ἐγένετο ἡ ἐν τίτλῳ θεὰ τῆς μικρᾶς αὐλῆς αὐτοῦ.

Τὰ προσόντα αὐτῆς καὶ οἱ λόγοι οἵτινες ἐδικαιολόγουν τὴν κατάκτησιν ταύτην, τουτέστιν ὅτι ἐν Γαλλίᾳ εἶχεν ἀφῆσει βαθέα ἵχνη τῆς ὑπάρξεώς της, ὄλοκληρον κόμμα, μεγάλην περιουσίαν, πέντες υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας, τὴν μάρμην της πριγκηπέσσαν τοῦ Καρινιάν, ἀναμνήσεις τῆς μεγάλης κοινωνικῆς θέσεώς της καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μαζαρίνου, ἥρχισαν κατ' ὄλιγον νὰ ἐλαττοῦνται ἡ νὰ ἐκλείπωσιν. Ἡ καλλονὴ, ἡ περιουσία, αἱ σχέσεις ἡλαττώθησαν ἡ ἔξελιπον τὰ τέκνα τῆς ὑπανδρεύθησαν ἡ ἀπέθανον καὶ ἡ ἡχὼ τῆς δυνάμεως τοῦ Μαζαρίνου ἔξηφανισθη. Εἰς μόνος υἱός της ἔδιδε μικρὰς ἐλπίδας εἰς τὴν μητρικὴν φιλοδοξίαν. Οὕτος ὅμως ἦτο ὁ καχεκτικώτερος, ὁ ἀφανέστερος, εἶδος νάνου τὸν ὅποιον ὡνόμαζον ἀββᾶν τῆς Σαβοΐας. Οὕτος ἐπεθύμησε τὸ ξίφος, προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν βασιλέα, ἀλλ' ὁ Λουδοβίκος καὶ ὁ Λουβοῦ ἀπέκρουσαν τὴν προσφοράν. Μιαν ήμέραν ἐγνώσθη ὅτι ὁ μικρὸς ἀββᾶς ἀνεχώρησε μετά τινων τρελῶν, ἐνὸς Κοντὶ, ἐνὸς Τυρὲν καὶ ἄλλων ἵνα πολεμήσωσι κατὰ τῶν Τούρκων. — «Μεγάλην ἀπώλειαν ὑπέστην ἐκ τούτου, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ὑψῶν τοὺς ὕμους ὅταν ἔμαθε τοῦτο.» Ἀλλος υἱός της, ὁ πρίγκηψ Εὐγένιος, ὁ φοβερὸς οὗτος ἔχθρὸς τῆς ἐκφαυλισθείσης Γαλλίας, καὶ ἐκδικητὴς τῆς μητρός του, εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ὄλιγου. Οὕτως οἱ ὄροι τοῦ ἔρωτος τῆς φυγάδος κομῆσσης ἔχαλαρώθησαν κατὰ

μικρὸν καὶ ἐκεῖνος παρήκμασεν, ἡ δὲ κόμησσα μετὰ ὀκταετῆ διαμονὴν εἰς τὰς Κάτω χώρας, εἰς Γερμανίαν καὶ εἰς Ἀμβούργον κατέφυγεν εἰς Ἰσπανίαν.

Ο Τάκιτος τοῦ XVII αἰῶνος μᾶς ἔξηγεν τὸ αἴτιον τῆς ἐκεῖ προσφυγῆς της. «Ο κόμης Μανσφέλδ ἦτο πρέσβυς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἡ κόμησσα συνῆψε μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀφίξεώς της σπουδαῖας σχέσεις. Ἡ βασίλισσα ἐπεθύμησε μεγάλως νὰ τὴν ἴδῃ, ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ὅστις εἶχεν ἀκούσει πολλὰ περὶ αὐτῆς καὶ πρὸς ὃν ἥρχοντο βροχηδὸν ἀπό τινος αἱ εἰδοποιήσεις, ὅτι ἥθελον νὰ φαρμακεύσωσι τὴν βασίλισσαν ἀντέστη πολὺ εἰς τὸ νὰ συγκατατεθῇ. Φαίνεται ὅτι ἡ κόμησσα ἐπὶ τέλους ἥρχετο ἐνίστε μετὰ μεσημβρίαν παρὰ τὴν βασίλισση διὰ μυστικῆς κλίμακος καὶ τὴν ἔβλεπε μόνην μετὰ τοῦ βασιλέως. Άλι ἐπισκέψεις αὖται ἐπολλαπλασιάζοντο ὀσημέραι καὶ τοι τοῦ βασιλέως δεικνύοντος πάντοτε ἀπαρέσκειαν. Ἐξήτησεν ὁ βασιλεὺς παρὰ τῆς βασίλισσης τὴν χάριν νὰ μὴ γεύηται οὐδενὸς πράγματος πρὶν γευθῆ αὐτὸς πρῶτος διότι ἐγνώριζεν ὅτι δὲν ἥθελον νὰ φαρμακεύσωσιν αὐτόν. ἦτο καύσων πολὺς καὶ τὸ γάλα ἦν σπάνιον εἰς Μαδρίτην, ἡ βασίλισσα ἐπεθύμησε γάλα καὶ ἡ κόμησσα ἡτις κατ' ὄλιγον ὑπεξήρει στιγμὰς προσεγγίσεων μετ' αὐτῆς τῇ ἐκαυχήθη ὅτι εἶχε τοιοῦτον ἄριστον, τῇ ὑπεσχέθη νὰ τῇ φέρῃ ἔξ αὐτοῦ ἐντὸς κρυστάλλου. Διατείνονται ὅτι προητοιμάσθη αὐτὸ παρὰ τῷ Μενσφέλδ, ὁπωσδήποτε ἡ κόμησσα προσέφερε τοιοῦτο εἰς τὴν βασίλισσαν ἡτις τὸ ἔπιε καὶ ἀπέθανεν ὄλιγον κατόπιν.»

Ἡ βασίλισσα τῆς Ἰσπανίας Μαρία Λουΐζα τοῦ Ὁρλεάν, ἷτο ἡγεμονίς τῆς Γαλλίας καὶ ἀδελφὴ τοῦ μόνου ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως. «Οτι ἀπέθανε δὲ ἐκ δηλητηρίου δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Συζήτησις μόνον γίνεται περὶ τοῦ εἴδους τοῦ δηλητηρίου. Κυρία τις λέγει ὅτι ἀπέθανεν ἔξ ἀστρέων. Ὁ Δανζώ διηγεῖται ὅτι ὁ βασιλεὺς δειπνῶν εἶπεν ὅτι αἱ

βασίλισσα ἀπέθανε φαρμακευθεῖσα διὰ πλακουντίου ἐξ ἐγχέλεων» ἡ δὲ κ. Σεβινὶ εἶται «ἡ βασίλισσα ἀπέθανεν ἐν δυσὶν ἡμέραις μετὰ μεγάλων πόνων ὅπερ μαρτυρεῖ κανένα νέον φάκελλον καὶ ἡ κυρία Λαφαγέτ ἀποδίδει τὸν θάνατον εἰς σοκολάταν κερασθεῖσαν τὴν βασιλίσσην ὑπὸ τοῦ Μανσφέλδ.

Λόγον τοῦ τοιούτου ἐγκλήματος εἰς διασυμμετέσχεν εἰς πρέσβυτος εὐρίσκουσι τὸ διάτιον ἡ βασίλισσα προσεπάθει νὰ συνδέσῃ διὰ συμμαχίας τὸν σύζυγόν της Κάρολον VIII μετὰ τοῦ Λουδοβίκου XIV καὶ πρέπει νὰ ὑποπτευθῶμεν τὴν χεῖρα τῆς Αὐστρίας θελούσης νὰ ματαιώσῃ τὴν συμμαχίαν ταύτην. Ἡ δὲ κόμησσα; προφανῶς, ἡ βασίλισσα ἐκείνη ἦν θυγάτηρ τῆς ἀτυχοῦς Ἐρρίέτης, ἡς ὁ θάνατος δὲν ἤκυρωσε τὴν ἐκδικητικὴν ζηλοτυπίαν τῆς ἐμπαθοῦς γυναικὸς καὶ ἀνεψιὰ τοῦ βασιλέως. Μετὰ τῆς Γαλλίας οὐδεμίᾳν εἶχε σχέσιν· διατί νὰ μὴ ἔμαι μετὰ τῆς Γερμανίας;

Καὶ ὅμως ὁ ἐπιεικῆς Κ. Ρενὲ διστάζει. — Ἀκούσωμεν καὶ τὰς λεπτομερεῖας, ὅπως σαφηνισθῇ τὸ πρᾶγμα.

Τηνῆρχε τὸ 1688 ἐν Ἰσπανίᾳ πρέσβυτος τῆς Γαλλίας ὁ κόμης Ρεμπενάκτην ἀλληλογραφίαν αὐτοῦ σωζομένην εἰς τὸ ἀρχεῖα τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑπτατερικῶν τῆς Γαλλίας συμβουλευόμενοι μανθάνομεν διὰ ἄμα ἡ κόμησσα ἐπάτησεν εἰς Μαδρίτην ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἥρχισε νῦν ἀνησυχῆ. «Φρόντισον, ἔγραφεν εἰς τὸν πρέσβυτον, νὰ λαμβάνης πάντοτε καλὰς πληροφορίας περὶ τῶν ῥαδιουργιῶν τῆς καὶ νὰ διδάσκῃς περὶ αὐτῶν τὴν βασίλισσαν πρὸς τὸ συμφέρον της.» Ο πρέσβυτος παρατηρεῖ καὶ δὲν ἀποκαλύπτει κίνδυνον τοιούτου, ἡ κόμησσα διάγει περίεργον βίον περιστοιχιζομένη ἀπὸ γαστριμάργους καὶ μικρανθρώπους, οἵτινες τὴν ἐπισκέπτουνται ἵνα δειπνῶσι παρ' αὐτῇ καὶ οἴτινες εἰσὶν ὠπλισμένοι διὰ μικρῶν ξιφῶν καὶ ἐγχειριδίων. Ο ἀσθενὴς Κάρολος συλλαμβάνει ὑπονοίας, φοβεῖται μᾶλλον τὴν μάγον ἢ τὴν φαρμακόν. Φαντάζεται δτε αὗτη ἔκαμε μάγια διὰ νὰ μείνῃ

ὁ γάμος του ἄγονος. Δύο κακοήθεις εἰς Ὁροπέζας καὶ ὁ Μανσφέλδ ἐπωφελοῦνται τῆς βασιλικῆς μικρονοίας πρὸς βλάβην τῆς ἀτυχοῦς βασιλίσσης μεθ' ἧς συνάπτει νέας στενάς σχέσεις ἡ κόμησσα.

Ἄπὸ τῆς σπιγμῆς ἐκείνης οἱ εἰδότες τὴν Σοασσὼν δὲν ἀμφιβάλλουν διάτιον ἡ ἀτυχὴς ἡγεμονὶς ἀπόλλυται. Ἡ βασίλισσα ὑπέστη μικρὰν ἀλλὰ περίεργον ἀσθένειαν περὶ ἧς ὁ Ρεμπενάκτης γράφει εἰς τὸν Λουδοβίκον δτι, «ὅ κόσμος πειθεῖται διάτιον ἡτο ἀποτέλεσμα δηλητηρίου καὶ περὶ τούτου οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία.» Αρνοῦνται εἰς τὸν πρέσβυτον τοῦτον νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἀσθενῆ, ἀρνοῦνται νὰ δεχθῶσι τὸν ιατρὸν καὶ τὸν χειρουργὸν οὓς αὐτὸς προσφέρει. «Τὴν ἐπιοῦσαν ἡ βασίλισσα εἶχε τὸ πρόσωπον κατακύανον.» Αποδίδει τὸν θάνατον εἰς πτῶσιν ἀπὸ τοῦ ἱππου, ὅπερ ἡτο ψευδὲς, καὶ εἰς τὸ γάλα τὸ ψυχρὸν ὅπερ ἔφαγεν. «Ηρεύνησα δλαστὰς φήμας ταύτας τὰς ψευδεῖς, (γράφει ὁ πρέσβυτος) καὶ εἶναι βεβαιότατον, βασιλεῦ, διάτιον ἡ βασίλισσα ἀπέθανεν ἀπὸ φοβερώτατον θάνατον.» Τί λέγετε καὶ μετὰ τοῦτο;

Ἡ κόμησσα ἀναχωρήσασα καὶ ἐκ τῆς Ἰσπανίας κατόπιν, ἐξηκολούθησε καὶ ἐξ Ἰταλίας νὰ θέλῃ νὰ ἐκδικηθῇ, δὲν ἤδυνατο ὅμως καὶ δὲν μέλει ἡμῖν περὶ τοῦ τέλους αὐτῆς ἀφοῦ δὲν ἔχομεν, μετὰ τὸ ἀνωτέρω κακούργημα, ἄλλην αὐτῆς πρᾶξιν, οὕτωσὶ τρανῶς ἀποδεικνυομένην, νὰ καταχωρίσωμεν ἐνταῦθα, καὶ σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὸ θέμα τῆς παρούσης διατριβῆς.

Μένει ἀκόμη ἡ ἀφήγησις τῶν μαγικῶν καὶ δολοφονικῶν ῥαδιουργιῶν τοῦ Φουκὲ, καὶ ἡ διήγησις λεπτομερειῶν τινων ἀηδῶν καὶ ἀπαισίων τῶν μαγειῶν τῶν κακούργων, καὶ ταῦτα θέλω διαλάβει εἰς ἐν τῶν προσεχῶν φύλλων τοῦ ὑπομονητικοῦ «Παρθενῶνος.»

(Ἀκολουθεῖ.)

Η. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ